SASTAMALA
sopivasti sykettä

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Lausunto: VNS 2/2025 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelma vuosille 2026-2029

Sastamalan kaupunki esittää lausuntonaan Valtioneuvoston selosteosta julkisen talouden suunnitelmaksi vuosille 2026-2029 seuraavaa:

Julkisen talouden suunnitelman mukaan Petteri Orpon hallituskauden päätökset vahvistavat kuntataloutta noin 300 miljoonalla eurolla. Kuntahallinnon ennustetaan jäävän tästä huolimatta alijäämäiseksi -0,6 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2027.

Kuntien talousnäkymät heikkenevät kuluvana vuonna jyrkästi

Kuntien talousnäkymiä varjostavat muun muassa kevään 2025 palkkaratkaisu, palveluverkon sopeutuspaineet, kasvaneet rahoitusvastuut työttömyydenhoidossa, kasvukeskusten investointipaineet sekä sote-kiinteistöjen lain mukaisen vuokraajan päättyminen. Kuntien tulokehitys on vaimeaa muun muassa hitaasti elpyvän talouskasvun (verotulot) ja valtionosuuksiin tehtävien vähennysten vuoksi.

Heikko työllisyystilanne asettaa paineita TE-palveluille

Heikko työllisyystilanne on kasvattamassa TE-uudistuksen hintalappua ennakoitua suuremmaksi. KEHA-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan kuntien työllisyyspalveluissa oli maaliskuun lopussa yhteensä 320 400 työtöntä työnhakijaa. Se on 34 200 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kehitystä siivittää myös merkittävä aktivointiasteen lasku. VM:n ennusteen mukaan työttömyysaste laskee alle kahdeksan prosentin vasta vuonna 2027.

Valtio kompensoi kunnille työttömyysetuuksien kasvua 216 miljoonalla eurolla TE-uudistuksen yhteydessä. Kompensaatio perustuu vuoden 2023 työttömyystilanteeseen. Heikentyneen työllisyystilanteen vuoksi etuuskulujen kompensaatio on kuitenkin jäämässä, tämänhetkisen arvion mukaan, noin 50 miljoonaa euroa vajaaksi. Kokonaisuudessaan TE-uudistukseen liittyvä rahoitusvaje on arvioitu lähes 100 miljoonaksi euroksi. Tätä vajetta ei ole huomioitu hallitusten päätösten kuntatalousvaikutuksissa.

SASTAMALAN KAUPUNKI Tampereentie 5, PL 23, 38201 SASTAMALA, puh. 03 521 31,
sastamala@sastamala.fi, etunimi.sukunimi@sastamala.fi, Y-tunnus 0144411-3, www.sastamala.fi

SASTAMALA
sopivasti sykettä

Työllisyysalueet ovat joutuneet reagoimaan siirtyneen rahoituksen niukkuuteen muun muassa rajoittamalla työllistymistä edistävien tukien, kuten palkkatuen ja starttirahan, maksamista. Tämä selviää Kuntaliiton huhtikuussa työllisyysjohtajille toteuttamasta kyselystä. Kyselyyn vastasi 41 työllisyysalueen johtajaa.

Kyselyn mukaan, 22 työllisyysaluetta on jo keskeyttänyt tukien ja korvausten myöntämisen, ja 14 aluetta arvioi todennäköisesti joutuvansa keskeyttämään tukien myöntämisen myöhemmin vuoden 2025 aikana.

Sastamalan kaupunki korostaa, että kuntatalouden kokonaisuuden heikentyminen ja työttömyyden kasvu (varsinkin rakenne- ja pitkäaikaistyöttömyys) tulevat hankaloittamaan merkittävästi työllisyysalueiden toimintaa. Tarvittaisiin lisäpanostusta taloudellisiin resursseihin, hyvinvointialueiden parempaa osallistumista työttömien palvelutarpeiden arvioimiseen sekä palveluiden järjestämisen, normien purkua yms. Hyvinvointialueiden ja työllisyysalueiden selkeällä työnjaolla ja tiiviimmällä yhteistyöllä yhdyspintapalveluissa voitaisiin saavuttaa merkittäviä hyötyjä myös taloudellisesti. Monet työllisyyspalvelujen asiakkaat eivät ole autettavissa pelkästään työllisyyspalvelujen toimin. Useat toiminta- ja työkyvyttömät asiakkaat aiheuttavat työttömyysturvamenoista ison osan, vaikka he ovat aivan väärissä palveluissa – he eivät ole työvoimapalveluilla autettavissa. Työmarkkinoiden muutokset edellyttävät työkykyisten työnhakijoiden osaamisen kehittämistä työelämän tarpeita vastaavaksi. Ammatillisten oppilaitosten rahoitusmuutokset vaikuttavat työikäisten kouluttautumisen mahdollisuuksiin, kun koulutustarjonta vähenee.

Sastamalassa 20. toukokuuta 2025

Sastamalan kaupunki

Jarkko Malmberg
kaupunginjohtaja

Tapio Rautava
hallintojohtaja